

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

127 111 111

BRNO 1980

Fundamente mächtiger Mauern, die aus Stein mit Mörtelverbund gebaut sind. Die Mauern erreichten eine Breite bis zu 1,5 m. Ausser diesen entdeckte er auch eine grössere Menge an Gefäss- und Kachelscherben. Nach der laboratorischen Bearbeitung stellte man fest, dass es sich um Teile von Kammer-, Gefäss- sowie Simskacheln aus dem 15. - 16. Jahrhundert handelt. Besonders interessant ist die Verzierung der Stirn- heizwand von einigen Kacheln auf denen das Fussvolk, der Hl. Georg im Kampfe mit dem Drachen, das Wap- pen von Böhmen und Mähren, ein Vogel seine Jungen fütternd und weiteres abgebildet sind.

MITTELALTERLICHE FUNDE BEIM BAUE DER GASLEITUNG BEI VELKÉ NĚMČICE

/Bez. Břeclav/

Josef U n g e r , Regionální muzeum Mikulov

Beim Grabenaushub für die Gasleitung südwestlich von Velké Němčice in der Flur "Dolní les" fand man in einer Entfernung von 40 m vom rechten Ufer des Flusses Svratka in einer Tiefe von ca. 8 m ein ganzes mittelalterliches Gefäss und weitere mittelalterliche Scherben. Mit Rücksicht auf das eindringende Grundwasser und die Terrainstörung war es nicht möglich die Fundsituation am Orte zu beglaubigen.

HORTFUND VON MÜNZEN BEI PAVLOV

/Bez. Břeclav/

Josef U n g e r , Regionální muzeum Mikulov

Am 1. Dezember 1977 wurde beim Rigolen in der Flur 18 aus einer Tiefe von ungefähr 50 cm ein Krug ausgeackert, der mit zwei Kachelscherben bedeckt war. Der Krug enthielt 319 silberne Münzen. Dank dem Finder F. Hřebsčka und dem Vorsitzenden des MNV G. Šilink gelang der Fund in das Regionalmuseum in Mikulov. Nach einer vorläufigen Sortierung hat man festgestellt, dass es sich um Dreikreuzer, Secks- kreuzer und Fünfzehnkreuzer aus dem Ende des 16. und dem Beginn des 17. Jahrhunderts handelt. Der Krug in dem der Schatz deponiert war, hat einen abgebrochenen Rand und einen aus dem Hals hervorgehenden Henkel, der am grössten Umbruch aufsitzt. Auf der Aussenseite war er mit einer hellgrünen Glasur über- zogen.

BRUCHSTÜCKE ROMANISCHER UND GOTISCHER FRAGMENTE AUS DRNHOLEC

/Bez. Břeclav/

Josef U n g e r , Regionální muzeum Mikulov

Aufgrund der Mitteilung von J. Soukop, Pfarrer in Drnholec wurde eine Terrainbegehung in der Um- gebung der Kirche und Pfarrei vorgenommen, wo bei verschiedenen Aushubarbeiten das Bruchstück eines romanischen Taufbeckens gefunden wurde, das auf der Aussenseite mit plastischen Halbbögen verziert war. Ferner fand man eine grössere Menge an Bruchstücken von Baugliedern.

KOSTNÍ MATERIÁL ZVÍŘAT ZE STŘEDOVĚKÉ OSADY ZBÝŠOV

/okr. Brno-venkov/

Zdeněk K r a t o c h v í l , AÚ ČSAV Brno

V místech zaniklé středověké osady Studýň u Zbýšova byl proveden záchranný výzkum zaniklé středo- věké osady, datované do 10. - 13. st. /Měřínský 1975/. Při tomto výzkumu byl získán i osteologický zví-

řecí materiál /Kratochvíl 1977/ v celkovém počtu 83 kusů. Na jeho podkladě byly stanoveny tyto druhy domácích zvířat: skot, prase domácí, malí přežvýkavci, pes a kůň. Volně žijící druhy jsou zastoupeny jeleňem a zajícem. Dva úlomky ptačích kostí nebylo možno druhově determinovat. Chovaná zvířata na sídlišti nepřesahovala svou velikostí rámec ostatních středověkých sídlišť.

L i t e r a t u r a :

- Kratochvíl, Z., 1977: Zvířecí kostní materiál zaniklé středověké osady Zbýšov /okr. Brno - venkov / . Archiv AÚ ČSAV Brno, pp. 1-6, č.j. 939/77.
- Měřínský, Z., 1975 : Dohled a záchranný výzkum při pozemních úpravách v místě zaniklé středověké osady Studýn u Zbýšova /okr. Brno - venkov/. Přehled výzkumů 1975, 67.

Tierknochen aus der mittelalterlichen Niederlassung Z b ý š o v / B e z . B r n o - v e n k o v / . Bei der Rettungsgrabung der mittelalterlichen Dorfwaldung bei Zbýšov /10. - 13. Jh./ gewann man 83 Stück Knochenmaterial. Aufgrund dessen wurden folgende Gattungen bestimmt : Rind, Hausschwein, kleine Weiderkäuer, Hund, Pferd, Hirsch und Hase.

ROSTLINNÉ NÁLEZY ZE STŘEDOVĚKU STARÉHO MĚSTA /okr. Uherské Hradiště/

Emanuel Opravil, AÚ ČSAV Brno

Při záchranném výzkumu na lokalitě Uherské Hradiště-Staré Město v poloze "Za zahradou" odkryl Dr. R. Snášil zbytky sídelních, dílenských a hospodářských objektů ze 12. až 17. stol. - mezi jiným několik pecí, studnu a odpadní jámu. Tyto archeologické objekty téměř pravidelně obsahují kromě artefaktů též zbytky rostlinného původu. I na tomto nalezišti se podařilo zachránit zajímavou kolekci zuhelnatělých rostlinných zbytků - dřevin a bylin. Zuhelnatělé zbytky pocházejí především z pecí. Výmety z pecí a jejich zásypy však obsahují různé velkou příměs nezuhelnatělého materiálu, který se vyskytoval v jejich blízkosti v době provozu, případně těsně po zániku funkce objektů, ke kterým pece náležely. Názorně to dokazuje obsah předpecních jam vyhřívajících pecí /objekty č.6 a 7./ . Současně vedle sebe - zuhelnatělé i nezuhelnatělé - se hojně vyskytly pecičky bezu černého a chebdí. Taktéž zjištěné rumištní rostliny a plevele se vyskytují v několika objektech zuhelnatělé, v jiných zase nezuhelnatělé, např. ptačinec žabinec aj. Ve studni /objekt č.32/ se na tomto nalezišti zachovalo jen málo zbytků - pouze dřevěný rám na jejím dně a menší množství zuhelnatělého dřeva ze zásypu horní části šachty, patrně topivo z nějaké pece /či pecí , jak předpokládá Dr. R. Snášil/. Zlomky zuhelnatělého dřeva byly nalezeny rovněž ve výplni odpadní jámy /objekt č.30/.

Jak ukazuje přehled na tabulce 1. , pochází dřevo, sloužící k vytápění pecí z nejrůznějších druhů stromů a dokonce i několika keřů. Největší počet zlomků připadá na zuhelnatělé dřevo dubu, kterým se topilo především v pecích dílenských objektů; zdá se, že v nich byl poněkud preferován. Valná část jeho zlomků pochází z rozpadlých větších kusů, jak dokazuje malé zakřivení letokruhů v částech z partií při obvodu kmene o větším průměru /30 - 60 i více cm/. Na některých zuhelnatělých dřevěch ze studované lokality jsem na základě mikroskopické analýzy zjistil některé zajímavé archeologické poznatky. V objektu č.32 bylo nalezeno několik větších zlomků zuhelnatělého dřeva jedle rovněž pocházející z kladů o větším průměru. Toto dřevo i po zuhelnatění obsahovalo velké množství chodeb lignivorních larev hmyzu /červotočovití aj./ , ze zlomků se sypal i v tomto stavu zuhelnatělý trus vyplňující opuštěné chodbičky. Rovněž tak byla velmi dobře patrná vláknina dřevokazných hub. Z tohoto nálezu můžeme usuzovat, že jako topivo byla použita znehodnocená část trouchnivého dřeva ze zrušeného jiného objektu či zařízení. Nelze tu předpokládat dovoz nekvalitního poškozeného dřeva jedle, neboť jde o rostlinný druh, který nerostl v blízkém okolí. Její dřevo bylo dováženo z vyšších poloh Chřibů, kde lze předpokládat nejbližší původní výskyt této dřeviny v porostech . Bez mikroskopické analýzy by mohly upoutat pozornost i zlomky uhlíků válcovitého tvaru; některé pocházejí ze silnějších prutů, jiné byly vysoustruhovány z polenového dřeva. Z prutu ptačího zobu pochází 1 zlomek o průměru 45 mm /objekt č.30/ , z brslenu 5 zlomků o průměru 20-22 mm /4 roky staré; objekt č.51/ a 1 zlomek ze silnějšího prutu zimolezu pýřitého /nezachoval se celý průměr; objekt č.72/. V objektu č.56 se ve spouště zlomků uhlíků a jejich drti z kulatiny o větším průměru podařilo identifikovat 2 zuhelnatělé válcovité uhlíky vzhledu silnějšího prutu /o průměru 21-23 mm/. Na příčném řezu se však u nich pod mikroskopem objevila anatomická struktura zcela odlišná od soustředného uspořádání letokruhů v prutu. V tomto případě jde o nějaký čep /?/ vysoustruhovaný z kusu dřeva ze silnějšího dubového kmene. Na průřezu lze zastihnout dřevo 4 letokruhů s hranicemi nepatrně zakřivenými, zdánlivě rovnoběžnými. Pomineme-li pravidelně urostlé válcovité zlomky z prutů, které nevyžadovaly další opracování, pak v tomto případě jde o spálené dřevo, plnicí předtím určitou funkci. Jako topiva bylo použito buď omylem nebo jako nepotřebný předmět. Mezi zbytky a zbytky plodů byly determinovány dvě dřeviny, jejichž dřevo se nepodařilo v materiálu prokázat - bez černý a chebdí.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné